misalade väärtusest moodustas 1929. a. kõrgkonjunktuuri ajal $^1/_4$, 1936. a. aga juba ületas $^1/_3$, siis näitavad need andmed, et industrialiseerimisprotsess Eesti majanduses on sammumas tõusuteed.

Kas süveneb riigi ettevõtlus ?

Esitatud küsimus on akuutne ja vajab selgitamist. Vastus sellele võib silmapilgul olla eitav, aga ka jaatav.

Eitav selles mõttes, et valitsus on mitmel korral majandusministri kaudu deklareerinud, et riik ei taha jääda ettevõtjaks, vaid on soovinud teatavail aladel etendada üksnes pioneeri ning algataja osa, et siis osa ettevõtteist anda üle eesti erakapitalile. Seepärast ongi antud uuesti asutatud ja ümberkorraldatud riiklikele tööstus-ettevõtteile aktsiaseltside kuju. Sama sihiga muudeti möödunud aastal ka aktsiaseltside seadust, mis võimaldab eelisaktsiate väljalaskmist, millede peatuum seisab selles, et nendelt makstakse dividendi esimeses järjekorras ja võivad osutuda seega võrdseks kindlaprotsendiliste väärtpaberitega.

Eitav võib aga vastus kujuneda siis, kui erakapital ei tunne huvi riiklike ettevõtete vastu. Sest kui erakapital tahaks neist osa võtta, siis eeskätt ei sobi sellele riigi peaaktsionääriks jäämine ja teiseks oleneb riigi tööstus-ettevõtete privatiseerimine sellest, kuivõrd tulutoovaks nad võivad osutuda normaalseis võistlustingimusis.

Seepärast võib alles tulevik näidata, kuivõrd on teostatavad ning realiseeritavad valitsuse soovid riiklikesse ettevõtteisse ligi tõmmata erakapitali.

Kuna paljudes suurriikides majandusellu tõi kiiret tõusu ja läbikäikude suurenemist taasrelvastumine, siis meil seevastu on andnud tunduvat tõuget majanduse aktiviseerimiseks omakorda jälle riiklik investeerimistegevus ühes uute tööstuste rajamisega.

Põllumajandusele soodus aasta.

Üldjooni tootmise tegureist.

Rahvamajanduslikust toodangust (1936. a. 318 ja 1932. a. 224 milj. kr.) moodustas põllumajandustoodang viimaseil aastail keskmiselt 55%, enne agraarkriisi aga ca 70%. Osatähtsuse vähenemine on seletatav asetleidnud kiire tööstusliku arenguga ja toodangu tõu-

Eesti kroonika 1937, lk. 45